

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

(англійської, німецької, французької, іспанської)

для абітурієнтів, які у 2024 році вступають на навчання до
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
для отримання ступеня вищої освіти “ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ”,
за спеціальністю

Затверджено рішенням
Вченої ради факультету
романо-германської
філології від 9 квітня
2024 року, протокол № 8

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року, № 261, передбачено складання вступниками до аспірантури вступного іспиту з однієї з іноземних мов на вибір.

Завдання вступного іспиту полягає також у визначенні професійної компетентності й готовності вступників до навчання в аспірантурі, що передбачає єдність теоретичної та практичної підготовки до проведення наукових досліджень у вищій школі.

Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володіння іноземною мовою до її практичного застосування, використання її як засобу отримання необхідної інформації та обміну нею.

Відповідно, мають бути сформовані й продемонстровані такі компетентності: **функціональна, мовна та мовленнєва.**

Функціональна компетенція включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати та проводити презентації та семінари. Мовна компетенція передбачає володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови. Мовленнєва компетенція охоплює рецептивні та продуктивні вміння: розуміти нормативне усне мовлення з академічної, фахової, суспільної тематики, розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру, володіти навичками монологічного та діалогічного мовлення у ситуації повсякденного, професійного та наукового спілкування.

II. МЕТА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ

Вступний іспит з іноземної мови (англійської, німецької, французької, іспанської) до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови та подальше спрямування навчання іноземній мові в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України у європейський та світовий освітній простір та потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації.

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Вступний іспит до аспірантури з іноземної мови складається з тестових завдань. В екзаменаційному білеті міститься 50 тестових (лексико-граматичних) запитань, запропонованих у порядку складності (від простого до більш складного). Кожне тестове запитання має по 4 варіанти відповідей, з яких правильним є лише один варіант. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали. Час складання іспиту – 1 год. 20 хв.

Грамматичний матеріал

Грамматичний мінімум з іноземної мови передбачає знання таких тем:

Англійська мова

1. Речення. Порядок слів в англійському реченні.
2. Комунікативні типи речень. Розповідні, питальні та заперечні, питально-заперечні речення.
3. Типи питальних речень.
4. Іменник. Однина та множина іменників. Присвійний відмінок.
5. Артикль (*a/an, the*).

6. Займенник. Особові, присвійні, вказівні, питальні, заперечні, кількісні, неозначені займенники.
7. Зворот *there is/ are*.
8. Слова – замітники.
9. Прикметник. Ступені порівняння.
10. Прислівник. Ступені порівняння.
11. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.
12. Прийменник. Прийменники часу. Прийменники місця.
13. Прийменники руху.
14. Безособові речення.
15. Дієслово. Допоміжні та смислові дієслова, дієслово-зв'язка.
16. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
17. Часова система англійського дієслова в активному стані (часи групи Indefinite, Continuous, Perfect).
18. Часова система англійського дієслова в пасивному стані (часи групи Indefinite, Continuous, Perfect).
19. Модальні дієслова та їх еквіваленти.
20. Узгодження часів.
21. Пряма та непряма мова.
22. Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Німецька мова

1. Речення. Порядок слів в німецькому реченні.
2. Комунікативні типи речень. Розповідні, питальні та заперечні, питально-заперечні речення.
3. Типи питальних речень.
4. Іменник. Однина та множина іменників.
5. Артикль (*ein/eine, der, die, das*).

6. Займенник. Особові, присвійні, вказівні, питальні, заперечні, кількісні, неозначені займенники.
7. Зворот *es gibt*.
8. Прикметник. Ступені порівняння.
9. Прислівник. Ступені порівняння.
10. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дрібні. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.
11. Прийменник. Прийменники часу. Прийменники місця. Прийменники руху.
12. Безособові речення.
13. Дієслово. Допоміжні та смислові дієслова, дієслово-зв'язка.
14. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
15. Часова система німецького дієслова в активному стані (часи групи Präsens, Präteritum, Perfekt).
16. Часова система німецького дієслова в пасивному стані (часи групи Präsens, Präteritum, Perfekt).
17. Модальні дієслова та їх еквіваленти.
18. Узгодження часів.
19. Пряма та непряма мова.
20. Найуживаніші суфікси, префікси німецької мови та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Французька мова

1. Іменник. Рід та число іменників.
2. Артикль. Вживання означеного, неозначеного та часткового артиклів. Злитний артикль. Відсутність артикля.
3. Прикметник. Рід. Число. Ступені порівняння. Місце прикметника-означення.
4. Займенник. Форми особових придієслівних займенників. Займенники *en*, *у*. Неозначено-особовий займенник *on* та безособовий *il*. Нейтральне *le*. Самостійні особові займенники. Відносні займенники, форми, вживання.

5. Дієслово. Система часів та способів французького дієслова. Безособові форми дієслова. Відмінювання. Пронімінальні дієслова. Утворення, значення та вживання часів системи *Indicatif*. Узгодження часів дійсного способу. *Conditionnel*. *Subjonctif*. *Impératif*. Пасивний стан.
6. Прислівник. Прислівники кількості та інтенсивності, часу та місця. Місце прислівника у реченні.
7. Прийменник. Особливості французького прийменника. Місце в реченні.
8. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат.
9. Просте речення. Головні та другорядні члени речення. Порядок слів. Узгодження підмета та присудка.
10. Безособові речення.
11. Зворот *c'est ... qui, c'est ... que*.
12. Пряме і непряме запитання. Загальне запитання. Запитання до одного із членів речення.
13. Складне речення. Складносурядні речення (сполучникові та безсполучникові з'єднання). Складнопідрядні речення. Види підрядних речень. Підрядні підметникові речення. Підрядне речення-атрибут. Речення з підрядним обставини.
14. Умовна фраза.
15. *Infinitif*, *Gérondif*, *Participe* у підрядних реченнях.

Іспанська мова

1. Іменник. Рід та число іменників.
2. Артикль. Вживання означеного, неозначеного та нульового артиклів. Відсутність артикля.
3. Прикметник. Рід. Число. Ступені порівняння. Місце прикметника-означення в іменній синтагмі.
4. Займенник. Форми особових придієслівних займенників. Вказівні займенники. Дейксис.

5. Дієслово. Система часів та способів іспанського дієслова. Утворення, значення та вживання часів системи *Indicativo* та *Subjuntivo*. Узгодження часів системи *Indicativo* та *Subjuntivo*. *Condicional*. *Imperativo*. Пасивний стан. Безособові форми дієслова та утворені з ними конструкції та звороти в іспанській мові.
6. Прислівник. Прислівники кількості та інтенсивності, часу та місця. Дейксис.
7. Прийменник. Артикульовані прийменники.
8. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат.
9. Просте речення. Головні та другорядні члени речення. Порядок слів. Узгодження підмета та присудка. Види присудків.
10. Безособові речення.
11. Емфатичні звороти в іспанській мові.
12. Пряме і непряме запитання. Загальне запитання. Запитання до одного із членів речення.
13. Складне речення. Складносурядні речення (сполучникові та безсполучникові з'єднання). Складнопідрядні речення. Види підрядних речень. Підрядні підметникові та присудкові речення.
14. Умовний період. Типи умовних речень в іспанській мові.
15. Зв'язні та абсолютні звороти з *Infinitivo*, *Gerundio* та *Participio* в іспанській мові.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 3250-3750 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає широкому профілю ОНУ імені І.І. Мечникова. До цього мінімуму входить загальнонавчана термінологічна лексика з фаху, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі і який складається з: а) інтернаціональних слів,

подібних у плані вираження, і таких, що збігаються у плані змісту в рідній та іноземній мовах; б) відтворюваних похідних та складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей. Для роботи з літературою за фахом вступник до аспірантури також повинен знати найбільш вживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

IV. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Вступний іспит з іноземної (англійської, німецької, французької, іспанської) мови проводиться у тестовій формі. Зміст питань охоплює навчальну програму дисципліни та складається з метою забезпечення перевірки знань, умінь і навичок вступників до аспірантури з іноземної мови.

Загальна кількість тестових завдань – 50.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Іспит оцінюється за 100-бальною шкалою. Кожне тестове запитання має 4 варіанти відповідей, з яких правильним є один варіант.

Результати складання вступних іспитів оцінюються за 100-бальною шкалою:

- 0-59 балів - незадовільно;
- 60 – 74 бали - задовільно;
- 75-89 балів - добре;
- 90-100 балів - відмінно.

Відповіді на тести повинні бути написані без виправлень. Під час проведення вступних випробувань забороняється користуватися електронними приладами та іншими матеріалами.

Рівень володіння іноземною мовою вступників має бути не нижче рівня B2 - C1 відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій Ради Європи з питань освіти.

Вступники, які мають міжнародні сертифікати з іноземної мови, отримані впродовж останніх двох років, що засвідчують рівні B2 і вище, звільняються від складання вступного іспиту з іноземної мови. Міжнародні сертифікати рівнів B2 і вище прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови у 100 балів. Експертизу поданих вступниками міжнародних сертифікатів з іноземної мови, що засвідчують рівні B2 і вище, проводиться до початку вступних випробувань.

Перелік міжнародних сертифікатів з іноземної мови (**не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти**), які зараховуються замість вступного іспиту до аспірантури:

- англійська мова: IELTS, TOEFL iBT, TOEFL paper based, CPE, CAE;
- французька мова: DELF B2, DALF C1, DALF C2;
- іспанська мова: DELE B2, DELE C 1, DELE C2

VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Англійська мова

1. Черноватий Л. М., Карабан В. І. та ін. Практична граматики англійської мови з вправами: Базовий курс: Посібник для студентів вищих закладів освіти та середніх навчальних закладів з поглибленим вивченням англійської мови. Вінниця : Нова книга, 2007. 248 с.
2. Alexander L.G. Longman English Grammar Practice. – Harlow: Longman, 2009.
3. Collins W. English Grammar. Helping Learners with Real English. L.: HarperCollins Publishers, 2000.
4. Eastwood, John. Oxford Practice Grammar. With answers. Oxford: Oxford University Press, 2019. 384 p.
5. McCarthy, Michael and O'Dell, Felicity. English Vocabulary in Use (Upper-Intermediate and Advanced). Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

303 p.

6. Murphy, Raymond. Grammar in Use. Fifth edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2019. 394 p.
7. Sowton Ch. 50 Steps to Improving Your Grammar Study Book. Reading : Garnet Education, 2016. 272 p.
8. Swan M. Practical English grammar. Ldn.: Collins Ed., 2010.

Німецька мова

1. Онуфрієва І.Л., Онуфрієва Л.А. Deutsch: Grammatik, Übungen: Навчальний посібник з німецької мови. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2011. 96 с.
2. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення : навч. посіб. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 228 с.
3. Практична грамати́ка німецької мови : теоретичний матеріал, комунікативні вправи і завдання для студентів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. / Д. А. Євгененко, О. М. Білоус, Б. В. Кучинський, О. І. Білоус. 4-те вид. Вінниця : Нова Книга, 2018. 576 с.
4. Практичний курс німецької мови (Essen und Trinken. Alltag. Reisen.): навчально-методичний посібник / Бараняк М. М., Жуковець А. М., Пушкар Т. М., Трохимчук О. В. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 96 с.
5. Deutsche Grammatik Schritt für Schritt. Lehr- und Übungsbuch. Kompaktausgabe: підручн. для студ. спец. 035 «Філологія». В. А. Котвицька, О. А. Лазебна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 140 с. Бібліогр. : 132 с.
6. Reinke K. Gesprächs- und Aussprachekompetenz im DaF-Unterricht: Grundlagen, Problem, Perspektiven. Mündliche Kommunikation im DaF-Unterricht: Phonetik, Gespräch und Rhetorik. München, 2015. S. 37-64.
7. Wörterbuch zur Lexikographie und Wörterbuchforschung. Berlin, Boston : De Gruyter, 2021. 1010 S.

Додаткова

1. Busch A. Germanistische Linguistik : Eine Einführung. Tübingen : Narr Franke Attempto, 2021. 276 S.
2. Hirschfeld U., Siebenhaar B. Aussprachevielfalt im Deutschen. – DaF, Heft 3. Verlagsort Münchenю Berlin, 2013. S. 131-141

Французька мова

1. Крючков Г. Г., Хлопук В. С., Корж Л. П., Харламова Г. С. Поглиблений курс французької мови. К.: Вища школа, 2002. 399 с.
2. Bloomfield A. DELF B2. 200 activités. P.: CLE International, 2006. 158 p.
3. Boularès M. Grammaire progressive du français. Niveau avancé (B1-B2). P.: Clé International, 2017. 208 p.
4. C. Brillant, V., Bazou, R. Racine, J.-C. Schenker. Le Nouvel Edito. Niveau B2. P.: Didier, 2010. 224 p.
5. M.-P. Caquineau-Gündüz, Y. Delatour, J.-P. Girodon, D. Jennepin, F. Lesage-Langot, P. Somé. Les 500 exercices de grammaire. Niveau B2ю. P.: Hachette, 2007. 256 p.

Іспанська мова

1. Корбозерова Н.М. Практична грамати́ка іспанської мови. Київ: Освіта України, 2007. 218 с.
2. Alvarez Merlo, Rafael. Prácticas de lengua española. Español para extranjeros. Nivel medio y superior. VGEditiones, 2002. 205 p.
3. Bech Tormo, Alejandro. El cronómetro. Nivel B2.- El Instituto Cervantes: Edición Nuevo DELE, 2013. 214 p.
4. Castro Viúdez, Francisca. Aprende gramática y vocabulario. Madrid: Sociedad general española de librería, 2007. 223 p.